

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการประกันคุณภาพการศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาตนเอง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ในจังหวัด นครศรีธรรมราช ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยครอบคลุมสาระสำคัญเกี่ยวกับสรุปผลการวิจัย การอภิปราย และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะแยกกล่าวตามลำดับดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการประกันคุณภาพการศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาตนเอง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดนครศรีธรรมราช นี้ ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัยครอบคลุมสาระสำคัญเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ สมมุติฐาน กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์

การวิจัยเรื่อง ผลกระทบของการประกันคุณภาพการศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาตนเอง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ในจังหวัด นครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของการประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีต่อตัวครู ในด้านดังต่อไปนี้

- 1.1 ด้านการพัฒนาตนเอง
- 1.2 ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
- 1.3 ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของผลกระทบของการประกันคุณภาพการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีต่อตัวครูในแต่ละด้าน โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ สถานภาพการสมรส

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระดับโรงเรียน ขนาดโรงเรียน การได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก และ เขตพื้นที่การศึกษา

สมมติฐาน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้ คือ

1. ครูที่มีเพศต่างกันมีผลกระทบจากการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน
2. ครูที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีผลกระทบจากการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน
3. ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกันมีผลกระทบจากการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน
4. ครูที่ปฏิบัติงานในระดับโรงเรียนต่างกันมีผลกระทบจากการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน
5. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีผลกระทบจากการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน
6. ครูที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกแล้ว กับ โรงเรียนที่อยู่ในระหว่างรอรับการประเมินคุณภาพภายนอก มีผลกระทบจากการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน
7. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาต่างกันมีผลกระทบจากการใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ครู อาจารย์ ที่สอนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2547 ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนครศรีธรรมราช รวมทั้งสิ้น 389 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ของแต่ละกลุ่มเขตพื้นที่การศึกษา ระดับโรงเรียน และขนาดโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) และเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ที่มีต่อตัวครู ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนย่อย คือ ผลกระทบต่อการพัฒนาตนเองของครู ผลกระทบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีระดับความคิดเห็น 7 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.988 ค่าความเชื่อมั่นด้านการพัฒนาตนเองของครู เท่ากับ 0.944 ค่าความเชื่อมั่นด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเท่ากับ 0.987 และค่าความเชื่อมั่นด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เท่ากับ 0.935

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยขออนุญาตผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1, 2, 3 และ 4 โดยผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ต่อจากนั้นผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการใส่แบบสอบถามลงไปซอง 1 ซองต่อกลุ่มตัวอย่าง 1 คน หลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว 15 วัน ผู้วิจัยไปติดตามและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองที่โรงเรียน เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม พบว่าครู อาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 371 คน ส่วนใหญ่เป็นครูเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.54 มี

สถานภาพสมรส ร้อยละ 80.59 มีประสบการณ์ทำงานอยู่ในช่วง 21 – 25 ปี ร้อยละ 36.12 ปฏิบัติงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ร้อยละ 66.31 โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 33.69 ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 57.41 โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 13.48 และโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 29.11 โรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกแล้ว ร้อยละ 51.48 และกำลังรอรับการประเมินคุณภาพภายนอก ร้อยละ 48.52 โรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ร้อยละ 22.64 เขต 2 ร้อยละ 25.61 เขต 3 ร้อยละ 30.46 และเขต 4 ร้อยละ 21.29

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของข้อมูลด้านสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านการพัฒนาตนเอง ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของครู จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. หาค่าการทดสอบเอฟ (F- test) เพื่อเปรียบเทียบระดับผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านการพัฒนาตนเอง ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ หลังจากพบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยจากการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยวิธีการ HSD ของคูเกีย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาตนเอง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ของครู ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม รายด้านทั้งสามด้าน และด้านย่อย ๆ ของแต่ละด้าน พบว่า
 - 1.1 ระบบประกันคุณภาพการศึกษามีผลกระทบทางด้านบวกในระดับ ปานกลาง ต่อตัวครู ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้านทั้งสามด้าน คือ ด้านการพัฒนาตนเอง

ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติ กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ ทำให้ครูในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการเปลี่ยนแปลงไปโดยภาพรวมและในด้านทั้งสามด้านไปในทางที่ดีขึ้นพอประมาณ

1.2 ระบบประกันคุณภาพการศึกษามีผลกระทบต่อการพัฒนาตนเองทางบวกในระดับปานกลาง ต่อครู ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม และด้านการเข้ารับการฝึกอบรม ด้านการศึกษาหาความรู้จากตำราหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง และด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ ส่วนผลกระทบต่อการพัฒนาตนเองในด้านการศึกษาต่อ พบว่า มีผลกระทบทางบวกในระดับน้อย ต่อครูในจังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ ทำให้ครูมีการพัฒนาตนเอง โดยรวม และในด้านการเข้ารับการฝึกอบรม ด้านการศึกษาหาความรู้จากตำราหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง และด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ ไปในทางดีที่ขึ้นพอสมควรก่อนไปทางมาก ส่วนด้านการศึกษาต่อ ครูมีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้นเพียงเล็กน้อย

1.3 ระบบประกันคุณภาพการศึกษามีผลกระทบต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทางบวกในระดับปานกลาง ต่อครูในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม และรายด้านเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านเงินเดือนและเงินอื่น ๆ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านความก้าวหน้า ที่ระบบประกันคุณภาพการศึกษามีผลกระทบทางบวกในระดับน้อย ต่อครู ในจังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียนทำให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยรวม และเกือบทุกด้าน มากขึ้นพอสมควร ยกเว้นด้านเงินเดือนและเงินอื่น ๆ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านความก้าวหน้า ที่ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านดังกล่าว เพียงเล็กน้อย

1.4 ระบบประกันคุณภาพการศึกษามีผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานทางบวกในระดับปานกลาง ต่อครูในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม และรายด้านเกือบทุกด้าน ยกเว้น ด้านการจัดสวัสดิการ ที่ระบบประกันคุณภาพการศึกษามีผลกระทบทางบวกในระดับน้อย ต่อครู ในจังหวัดนครศรีธรรมราช กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียนทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติ โดยรวม และเกือบทุกด้าน มากขึ้นพอสมควร ยกเว้นด้านการจัดสวัสดิการ ที่พบว่าครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. ผลการศึกษาความแตกต่างของผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่มีต่อตัวครู ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้านทั้งสามด้าน เมื่อจำแนกตามตัวแปร เพศ

สถานภาพการสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับโรงเรียน ขนาดโรงเรียน การได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก และเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน คือ ครูเพศชาย และครูเพศหญิง ได้รับผลกระทบจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม และรายด้านทั้งสามด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน ได้รับผลกระทบจากระบบประกันคุณภาพโดยรวม ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าครูที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน ได้รับผลกระทบจากระบบประกันคุณภาพ ในด้านการพัฒนาตนเองของครู ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่สมรสแล้วได้รับผลกระทบทางด้านบวกจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาในด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่เป็น โสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียนทำให้ครูที่สมรสแล้วมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่เป็น โสด

2.3 ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 31 ปีขึ้นไปได้รับผลกระทบทางด้านบวก จากระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวม มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 16 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียน ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 31 ปีขึ้นไป มีการเปลี่ยนแปลงโดยรวมไปในทางที่ดีขึ้น กว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 16 ปี

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ในด้านการพัฒนาตนเอง ก็พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่ำกว่า 16 ปี ได้รับผลกระทบทางด้านบวก จากระบบประกันคุณภาพการศึกษาน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 21 – 25 ปี และ 26 – 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในโรงเรียน ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 21 – 25 ปี และ 26 – 30 ปี มีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้น มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่ำกว่า 16 ปี

ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ได้รับผลกระทบจากระบบประกันคุณภาพด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ ก็ไม่พบค่าเฉลี่ยคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 16 ปี ได้รับผลกระทบทางด้านบวกจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน น้อยกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 21 – 25 ปี และ 31 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในโรงเรียน ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 31 ปีขึ้นไป และ 21 – 25 ปี มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 16 ปี

2.4 ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ได้รับผลกระทบทางด้านบวกจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในโรงเรียนทำให้ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ได้รับผลกระทบทางด้านบวกจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในโรงเรียนทำให้ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ได้รับผลกระทบทางด้านบวกจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในโรงเรียนทำให้ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษามีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ส่วนด้านการพัฒนาตนเองของครู พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ได้รับผลกระทบจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาในด้านการพัฒนาตนเองไม่แตกต่างกัน

2.5 ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง ได้รับผลกระทบทางบวกจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวม น้อยกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียน ทำให้ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ได้รับผลกระทบไปในทางที่ดีขึ้นกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง ได้รับผลกระทบทางบวกจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาตนเอง น้อยกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียน ทำให้ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ มีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้นกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้รับผลกระทบทางด้านบวก จากระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียน ทำให้ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง ส่วนด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน พบว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน ได้รับผลกระทบจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาในด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

2.6 ครูที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกแล้ว และกำลังรอรับการประเมินคุณภาพภายนอก ได้รับผลกระทบจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวม และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.7 ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 ได้รับผลกระทบทางด้านบวกจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม มากกว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียน ทำให้ครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 ได้รับผลกระทบไปในทางที่ดีขึ้นกว่าครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 และเขต 4

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 ได้รับผลกระทบทางด้านบวก จากระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาตนเอง มากกว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 และ เขต 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ มากกว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียน ทำให้ครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 มีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้นมากกว่าครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 เขต 3 และ เขต 4

ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 ได้รับผลกระทบทางด้านบวกจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาในโรงเรียน ทำให้ครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3

และด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 ได้รับผลกระทบทางด้านบวกจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาในโรงเรียน ทำให้ครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับ ผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านการพัฒนาตนเอง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้อภิปรายตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งมีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ระดับผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในด้านการพัฒนาตนเอง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระบบประกันคุณภาพการศึกษามีผลกระทบทางด้านบวกในระดับปานกลาง ต่อตัวครู ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมและรายด้านทั้งสามด้าน กล่าวคือ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ ทำให้ครูในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการเปลี่ยนแปลงไป โดยภาพรวมและในด้านทั้งสามด้าน ไปในทางที่ดีขึ้นพอประมาณ ทั้งนี้เนื่องจาก ประเทศไทยได้มีแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เป็นต้นมา ซึ่งจะเห็นได้จาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 มีบทบัญญัติว่าด้วยการทำงานของรัฐบาลในการจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นเข็มทิศชี้้นำในการปรับเปลี่ยนสังคมไทยให้ดำรงอยู่อย่างยั่งยืน และจาก สาระบัญญัติในหมวด 6 มาตรา 48 , 49 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่

กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในบทเฉพาะกาล มาตรา 72 วรรคสาม ยังกำหนดไว้ว่า “ภายในหกปีนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับใช้ ให้กระทรวงจัดให้มีระบบการประเมินภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่ง” ซึ่งก็หมายความว่า ภายในเดือนสิงหาคม 2548 สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินภายนอกรอบแรกนั่นเอง นั่นก็หมายความว่านับตั้งแต่วันที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาถึงตอนนี้ก็นับเป็นระยะเวลา 5 ปีมาแล้ว สถานศึกษาเกือบทุกแห่งได้มีการเตรียมพร้อมเพื่อจะรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษา และจากผลการศึกษาของสุภัทฉลา ภูผิวโถก (2543 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานด้านมาตรฐานการเรียนการสอนตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเลย พบว่าครู มีความรู้ ความเข้าใจ ด้านมาตรฐานการเรียนการสอนตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทำให้เข้าใจได้ว่าคณะครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ บุคลากรภายในสถานศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญ แนวคิด และประโยชน์ที่จะได้รับจากการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่งสังเกตได้จากตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ทางหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดอบรม ให้ความรู้ เผยแพร่หนังสือเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพกันอย่างกว้างขวาง ดังเช่น โครงการส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้จังหวัดแต่งตั้งคณะวิทยากรระดับจังหวัดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ให้สถานศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความรู้ ความเข้าใจ ระบบ หลักเกณฑ์วิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา กำหนดแนวดำเนินการส่งเสริมให้สถานศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราชพัฒนาเข้าสู่ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ภายในปีการศึกษา 2547 (กลุ่มพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครศรีธรรมราช , 2545 : ภาคผนวก) กรอบกับการประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบแรกนั้นเป็นการประเมินเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับสถานศึกษา และให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ไม่มีการตัดสินว่าสถานศึกษาใดที่ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สมศ. จึงทำให้คณะครูอาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ต้องวิตกกังวล หรือเกิดความเครียดมากนัก ซึ่งส่งผลให้คณะครูอาจารย์มีความรู้ดีกว่า เมื่อนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ทำให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นต่อตนเอง นักเรียน โรงเรียน และชุมชนโดยรวม แต่ก็อาจจะมี คณะครูอาจารย์ บุคลากรของสถานศึกษาเพียงบางส่วนที่มีความเคยชินกับการปฏิบัติงานแบบเดิม หรือยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา คิดว่าการประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นการเพิ่มภาระให้กับตนเอง ไม่มีความเป็นอิสระในการทำงาน เหมือนมีผู้อื่นมาจับผิด ในการทำงานตลอดเวลา จึงส่งผลให้ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ ทำให้ครูใน จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการเปลี่ยนแปลงไปโดยภาพรวมและในด้านทั้งสามด้านไปในทางที่ดีขึ้น พอประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมภพ พานทอง (2538 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการ ประเมินผลลัพธ์จากการนำกิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพมาใช้ในธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร : กรณีศึกษาในฝ่ายกิจการสาขาภาคใต้ และภาคตะวันตก 5 สาขา พบว่า พนักงานผู้ ปฏิบัติที่ทำกิจกรรมวิชาชีพในสภาพการปฏิบัติงานจริง มีการพัฒนาตนเอง ความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงาน ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เพิ่มขึ้นในทางบวก ทำให้เห็นว่าเมื่อมีการนำระบบ ใหม่ ๆ หรือวิธีการใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในสถานที่ปฏิบัติงานทำให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เช่นเดียวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ ทิวดี มณีโชติ (2542 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบของโครงการพัฒนาทรัพยากรกระทรวงศึกษาธิการซึ่งเป็น โครงการที่เกิดขึ้นใหม่ เช่นเดียวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยวิธีการเอชแอลเอ็ม พบว่าการเป็น โรงเรียนในโครงการไม่มีผลกระทบต่อตัวครูแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ ทำให้ ครูมีการพัฒนาตนเองโดยภาพรวม และในด้านการเข้ารับการศึกษาหาความรู้จาก ตำราหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง และด้านการเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ ไปในทางที่ดีขึ้น พอสมควรก่อนไปทางมาก ส่วนด้านการศึกษาต่อ ครูมีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้นเพียง เล็กน้อย ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันประเทศต่างๆ ต้องเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลกที่มีการ แข่งขันกันอย่างเข้มข้น รุนแรง โดยสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน ได้แก่ ความรู้จากสติปัญญาและความสามารถของคน โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้และการศึกษา ซึ่งส่งผล ให้วิชาชีพครู หรืออาชีพ ครูอาจารย์ ได้รับความสนใจจากรัฐบาลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก ดังเช่น โครงการส่งเสริมการผลิตครูที่มีความสามารถพิเศษ ทางด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ สกว. ของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี ที่ได้มีการคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถ และมีใจรักในอาชีพครู เข้ามาเรียนใน หลักสูตรปริญญาตรี ของคณะวิทยาศาสตร์ จำนวน 4 ปี และยังคงเรียนประกาศนียบัตรวิชาชีพครู อีก 1 ปี ซึ่งทำให้ได้ครูที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสาขาต่าง ๆ ที่พร้อมจะถ่ายทอดความรู้เหล่านี้ไปสู่ผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งโครงการเหล่านี้ทำให้วิชาชีพครู

ได้รับการยกระดับขึ้น เป็นต้น และเมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้นี้ก็พบว่าทำให้ครูต้องมีการพัฒนาตนเองมากขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างเต็มที่ และรองรับการประเมินคุณภาพด้านมาตรฐานครู ในมาตรฐานที่ 22 ที่ได้กำหนดให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งทำให้ครู ต้องรู้เป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา มีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน ตลอดจนการนำผลการประเมินมาใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ และมาตรฐานที่ 24 ได้กำหนดให้ครูมีวุฒิ / ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครูเพียงพอ โดยเริ่มตั้งแต่การศึกษาชั้นคว่ำหากความรู้ด้วยตนเองจากหนังสือตำราหรือเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การเข้ารับการฝึกอบรม การสัมมนาทางวิชาการต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ครูปฏิบัติได้ด้วยตนเอง และยังไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มากนัก จึงทำให้ครูมีการพัฒนาตนเองโดยภาพรวม และในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ไปในทางดีที่ขึ้นพอสมควรก่อนไปทางมาก ส่วนการศึกษาต่อนั้น ครูมีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้นเพียงเล็กน้อย อาจเนื่องมาจากการศึกษาต่อต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก ยิ่งไปกว่านั้นถ้าเป็นการลาศึกษาต่อ จะทำให้ครูอาจารย์ผู้นั้น ไม่ได้รับการพิจารณาการเลื่อนขั้น ขึ้นเงินเดือน ตลอดระยะเวลาที่ลาศึกษาต่อ กรอกลับในปัจจุบันเป็นโลกแห่งยุคข้อมูลข่าวสาร ไม่จำเป็นต้องศึกษาต่อ ก็สามารถค้นคว้าหาความรู้ได้มากมายทั้งจากตำราเรียนที่มีขายทั่วไป หรือจากอินเทอร์เน็ต ที่สามารถเข้าไปค้นคว้าหาความรู้ได้โดยใช้เวลาไม่นานและไม่สิ้นเปลืองเงินจำนวนมากด้วย

ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่า เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียนทำให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวม และเกือบทุกด้าน มากขึ้นพอสมควร ยกเว้นด้านเงินเดือนและเงินอื่น ๆ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านความก้าวหน้า ที่ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านดังกล่าว เพียงเล็กน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การประกันคุณภาพเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นแก่พ่อแม่และประชาชนว่าลูกหลานจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่ง กุลภรณ์ สะแกทอง (2545 : 66) ได้กล่าวไว้ในวารสารเชิงวิชาการ ว่า กระบวนการพัฒนาคนในสถานศึกษาก็เหมือนกับการสร้างบ้าน ผู้ที่เป็นสถาปนิก คือ ครู และผู้บริหาร ซึ่งเป็นบุคลากรภายใน จะต้องร่วมกันพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพดีร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน โดยช่วยกันคิด วางแผน (Plan) ช่วยกันทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) และปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง (Act) เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพ ให้ดีขึ้นตลอดเวลา โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม เช่นเดียวกับ พงษ์ศิริ บรรณพิทักษ์ (2545 : 5) ได้กล่าวถึงหลักการและเงื่อนไขสำคัญบางประการของการประกันคุณภาพที่ดี คือ การมีส่วนร่วม

(Participation) โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กับผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเข้ามา มีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินและร่วมรับผิดชอบกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การเสริมสร้างพลัง (Empowerment) โดยสร้างความรู้ ทักษะ และความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การกระจายอำนาจ (Decentralization) สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างเต็มที่ ต่อเมื่อสถานศึกษาเองต้องมีความเป็นอิสระเพียงพอที่จะคิดและตัดสินใจ ทั้งด้านการบริหาร วิชาการ และการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาสู่สถานศึกษาและท้องถิ่นให้มากที่สุด การสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อพันธะภาระ (Accountability) การสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อพันธะภาระ การศึกษามีใช้เรื่องของคนใดคนหนึ่งหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่เป็นเรื่องของทุกคนที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นจึงต้องสร้างให้ทุกคนมีสำนึกในหน้าที่ของตนที่มีต่อการศึกษาและการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement) การตรวจสอบทั้งภายในและภายนอกในบริบทของการประกันคุณภาพ มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับการใช้ในการวางแผน เพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มิใช่การจับผิดหรือการตัดสินใจรางวัลหรือให้โทษ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อมีการนำระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้นั้น จะเน้นการเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ซึ่งครูอาจารย์ บุคลากร จะต้องมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความจริงใจต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้บริหารจะต้องมีการดูแลทุกข์สุขมีความจริงใจให้กับครูหรือผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อลูกน้องผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ทำงานสำเร็จก็มีการยกย่อง ชมเชยหรือถ้าไม่สำเร็จก็ให้โอกาส ไม่ดูด่าว่ากล่าวโดยไม่มีเหตุผล และในการแบ่งงานให้รับผิดชอบ ผู้บริหารก็ต้องดูถึงความเหมาะสมว่าใครสามารถปฏิบัติแบบใด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็เป็นหลักอย่างหนึ่งที่จะทำให้การบริหารการศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ จึงทำให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยรวม และเกือบทุกด้าน มากขึ้นพอสมควร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจันทร์เพ็ญ กล่อมใจขาว (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของระบบห้องสมุดอัตโนมัติต่อการทำงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค พบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคมีความพึงพอใจในการทำงานในระบบห้องสมุดอัตโนมัติในระดับมาก ในด้านความสำเร็จในการทำงาน ความมั่นคงในการทำงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และการบริหาร แต่สำหรับด้านเงินเดือนและเงินอื่น ๆ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านความก้าวหน้า ที่ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านดังกล่าว เพียงเล็กน้อย ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันการแข่งขันกันทางด้านเศรษฐกิจเริ่มมีมากขึ้น ผู้คน

ต้องแข่งขันหางาน หาเงินเพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี อาชีพครูเป็นอาชีพที่ได้รับเงินเดือนน้อย และก้าวหน้าได้น้อยมากเมื่อเทียบกับการทำงานอย่างอื่น ที่ต้องใช้เวลาในการทำงานเท่ากัน กรอบกับ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ อาจจะทำให้ต้องรับผิดชอบงานเพิ่มขึ้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับเงินเดือนที่ได้รับเท่าเดิม หรือเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย จึงทำให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านเงินเดือน และเงินอื่น ๆ และด้านความก้าวหน้า เช่นเดียวกับในหนังสือ War for the Talent (อ้างอิงถึงในวีระวัฒน์ ปิ่นนิคัมย์, 2546 : 16) กล่าวถึงเหตุผลสำคัญของการลาออกของพนักงานเรียงจากมากไปน้อย คือ ขาดโอกาสที่จะก้าวหน้าในอาชีพ ร้อยละ 69 เป็นโอกาสสร้างรายได้ที่ดีกว่าในที่ใหม่หรืออาชีพใหม่ ร้อยละ 67 รู้สึกว่าหน่วยงานไม่เห็นคุณค่าหรือความสำคัญ และได้รับรางวัล ค่าตอบแทนที่ไม่ยุติธรรม ร้อยละ 65 เท่ากัน

ด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน พบว่า เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียนทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติ โดยรวม และเกือบทุกด้าน มากขึ้นพอสมควร ยกเว้นด้านการจัดสวัสดิการ ที่พบว่าครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากเป็นระยะเวลา 5 ปีแล้วตั้งแต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ประกาศใช้ นั่นก็หมายความว่าระบบประกันคุณภาพการศึกษา ได้ใช้มา 5 ปีแล้ว ซึ่งตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ทางราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้มีการอบรม เผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น ส่งผลให้ครูส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจ เห็นประโยชน์ของการประกันคุณภาพการศึกษา และการประกันคุณภาพการศึกษานั้น ได้เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ผู้บริหาร ครูอาจารย์ บุคลากรในสถานศึกษา และผู้เรียน ทำให้ครูอาจารย์มีทัศนคติในการปฏิบัติงานดีขึ้น มีความรู้สึกต่อผู้บริหารสถานศึกษาดีขึ้น มีความสุขที่ได้ปฏิบัติงานในสถานศึกษานั้น กรอบกับ มาตรฐานด้านกระบวนการ ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพสถานศึกษาในรอบแรกนั้น มาตรฐานที่ 14 ได้กำหนดให้สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา จึงทำให้ให้ผู้บริหาร และครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา จึงส่งผลให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติ โดยรวม และเกือบทุกด้าน มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประเวศ รัตนวงศ์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า ครูมีสภาพขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ สูง แต่สำหรับด้านการจัดสวัสดิการ พบว่าครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในด้านที่เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้เนื่องจาก เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ ไม่มีมาตรการใด หรือว่านโยบายใดที่จะส่งเสริมสวัสดิการให้กับครูเพิ่มขึ้น สวัสดิการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย การบริการด้านสุขภาพอนามัย

การได้รับเงินสวัสดิการ การได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานและชุมชน ตลอดจนการได้รับความสะดวกในการเข้ารับบริการของรัฐด้านสวัสดิการ ที่เคยได้รับก็ยังคงเป็นเช่นเดิม ตามทฤษฎีของมาสโลว์ ได้กล่าวไว้ว่าคนเป็นสัตว์อย่างหนึ่งที่มีความต้องการ และความต้องการของคนก็ไม่มีสิ้นสุด เมื่อความต้องการอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นมาทันที และพบว่าความต้องการเกี่ยวกับด้านสวัสดิการ ยังเป็นส่วนหนึ่งของความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานเบื้องต้น เพื่อความอยู่รอดของชีวิตมนุษย์ เช่น ความต้องการในเรื่องปัจจัยสี่ ซึ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์ จึงอาจจะเห็นเหตุผลให้ครูมีความต้องการเกี่ยวกับสวัสดิการมาก เลยส่งผลให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้านดังกล่าวเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. ครูที่มีเพศต่างกัน คือ ครูเพศชาย และครูเพศหญิง ได้รับผลกระทบจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม และรายด้านทั้งสามด้าน ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นเพศชาย หรือเพศหญิง ก็ได้รับการยอมรับว่าเท่าเทียมกัน ผู้หญิงก็สามารถทำในสิ่งที่ผู้ชายทำได้ ไม่ว่าจะเป็นการปกครองประเทศ ซึ่งสังเกตได้จากหลาย ๆ ประเทศมีประธานาธิบดีเป็นผู้หญิง หรือผู้ชายก็สามารถจะทำในสิ่งที่ผู้หญิงทำได้ เช่นกัน อย่างเช่น งานที่ต้องใช้ฝีมือ และความประณีต ผู้ชายก็สามารถทำได้เช่นเดียวกับผู้หญิง ในโรงเรียนก็เช่นกัน ครูผู้ชายและครูผู้หญิง ก็ได้รับการมอบหมายงานให้ปฏิบัติไม่ได้ต่างกันมากนัก ซึ่งสังเกตได้ว่ามีครูผู้หญิงสอนพลศึกษา ไม่ได้มีการกำหนดไว้ว่า ผู้บริหาร โรงเรียนต้องเป็นชายเป็นผู้หญิงไม่ได้ เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ ก็เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย จึงทำให้ครูเพศชายและครูเพศหญิง ได้รับผลกระทบจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม และรายด้านทั้งสามด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมภพ พานทอง (2538 : บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบผลของการนำกิจกรรมคิวจิมมาใช้ในการปฏิบัติงานในด้านการพัฒนาตนเอง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน พบว่าเพศต่างกันไม่ได้ทำให้ผลการปฏิบัติงานแตกต่างกันแต่อย่างใด

3. ครูที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน ได้รับผลกระทบจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 กรมวิชาการ (2544 : 13 – 25) ได้กล่าวไว้ว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี และ

การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อพิจารณางานข้างต้นที่กล่าวมาแล้วนี้พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษาก็เพียงภาระงานอย่างหนึ่งที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมช่วยกันปฏิบัติงาน เพื่อให้งานบรรลุหรือสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเท่านั้น ไม่ได้เป็นภารกิจใหญ่หลวงที่ครูคนใดคนหนึ่งจะต้องแบกรับด้วยตัวเอง และเป็นงานที่ไม่ได้มากมายหรือนักหนาจนเกินไปที่ครูจะต้องเอาเวลาส่วนตัว เวลาที่อยู่กับครอบครัว หรือพ่อแม่มาทุ่มเทให้กับงานในส่วนของการประกันคุณภาพการศึกษา ยิ่งไปกว่านั้น ระบบประกันคุณภาพการศึกษาก็มิใช่มาใช้เป็นเวลา 5 ปีแล้ว คงไม่มีสถานศึกษาใดที่ไม่ได้มีการเตรียมความพร้อมที่จะรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกมาก่อน ดังเช่นที่กรมวิชาการได้บอกไว้ว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาถือว่าเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เห็นได้ว่า สถานศึกษาได้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารสถานศึกษาเท่านั้น

กรอบกับ หากครูแต่ละคนจะต้องมีการพัฒนาตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ในมาตรฐานที่ 22 และ 24 ที่ได้กำหนดให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และครูมีคุณวุฒิ / ความรู้ ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ โดยครูที่เป็น โสคอาจจะมีการพัฒนาตนเองด้วการศึกษาต่อ ในขณะที่ครูที่สมรสแล้วและหย่าร้างซึ่งมีภาระต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูลูก และครอบครัว ก็สามารถพัฒนาตนเอง ได้จากการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากการอ่านหนังสือหรือเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการจะศึกษา หรือการเข้าร่วมอบรม สัมมนาเชิงวิชาการ ก็ได้ จึงทำให้เห็นว่า ครูที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน ได้รับผลกระทบจากระบบประกันคุณภาพ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าเมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียนทำให้ครูที่สมรสแล้วมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่เป็น โสค ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลที่สมรสถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีวุฒิภาวะมากขึ้น ต้องรับผิดชอบตัวเองและครอบครัว มีความคิดความอ่านเป็นผู้ใหญ่ขึ้น ไม่หุนหันพลันแล่นเหมือนเช่น คน โสค ซึ่งยังอยู่ในวัยที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงตัวเองหรือเปลี่ยนแปลงงานหากเห็นว่างานอื่นจะดีกว่า หรือประสบผลสำเร็จมากกว่า และเมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ อาจจะทำให้ครูที่เป็น โสคเกิดความเบื่อหน่าย หากต้องรับผิดชอบงานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งครูที่สมรสแล้วอาจจะมองเห็นว่าเป็นเรื่องธรรมดา หรือหากเกิดความเบื่อหน่ายขึ้นบ้างก็จะ ไม่แสดงออกโดยการเปลี่ยนแปลงงานที่ทำอยู่ เนื่องจากเห็นว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง มีสวัสดิการที่ดีต่อลูกและครอบครัว จึงส่งผลให้ครูที่สมรสแล้วมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่เป็น โสค ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของสมภาพ พานทอง (2538 : บทคัดย่อ) พบว่าพนักงานที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีผลการปฏิบัติงานในด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

4. เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียน ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 31 ปีขึ้นไป มีการเปลี่ยนแปลงโดยรวมไปในทางที่ดีขึ้น กว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 16 ปี ทั้งนี้เนื่องจากครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 31 ปีขึ้นไปเป็นผู้ที่เคยชินกับการปฏิบัติงานการสอนแบบเดิม ๆ ที่ไม่ต้องมีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สอนผู้เรียนไปเรื่อย ๆ ตามที่ได้เคยปฏิบัติมาแบบท่องจำ แต่สำหรับครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 16 ปี ส่วนใหญ่ยังเป็นครูที่จบใหม่ มีความกระตือรือร้นในการทำงานสูง สอนผู้เรียน หรือปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของตนเอง ที่ตนได้เรียนมา ซึ่งเมื่อมีการนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ ดังเช่น มาตรฐานที่ 18 ที่ได้กำหนดให้การเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมาตรฐานที่ 22 ที่ได้กำหนดให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ครูเหล่านี้อาจจะมองว่าตนเองได้ปฏิบัติแบบนั้นอยู่แล้ว เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในสถานศึกษา จึงไม่มีผลกระทบต่อตนเองมากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 31 ปีขึ้นไป ที่ได้เข้าใจถึงความสำคัญและเห็นประโยชน์ต่อการประกันคุณภาพการศึกษา เห็นประโยชน์ว่าถ้าตนทำตามมาตรฐานกำหนดไว้จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ มีความสามารถเป็นนักเรียนที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียน ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 21 – 25 ปี และ 26 – 30 ปี มีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้น มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ต่ำกว่า 16 ปี เช่นเดียวกับด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน พบว่า เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียน ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 31 ปีขึ้นไป และ 21 – 25 ปี มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 16 ปี จากผลการวิจัยที่พบว่าครูที่มีอายุตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไปมีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้น และมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 16 ปี เช่นเดียวกับที่กล่าวไปแล้วข้างต้น คือครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 16 ปี มักจะเป็นคนรุ่นใหม่ เพิ่งจบการศึกษา มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีความรู้ที่ทันสมัย ก้าวทันเทคโนโลยีหรืออาจจะเป็นผู้ที่ยังมีความเชี่ยวชาญในการสอนน้อยกว่า ครูที่มีประสบการณ์มากกว่า จึงทำให้ต้องมีการเตรียมการสอน มีการจัดทำแผนการเรียนการสอน เป็นปกติอยู่แล้ว ซึ่งเมื่อมีการประกันคุณภาพการศึกษาทำให้ครูทุกคนต้องมีการเตรียมตัวจัดทำแผนการเรียนการสอน จะทำอะไรก็ต้องมีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้ ครูต้องมีความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 16 ปีได้ปฏิบัติอยู่เป็นประจำแล้ว แต่สำหรับครูที่มีประสบการณ์ในการ

ปฏิบัติงาน 21 ปีขึ้นไป อาจจะต้องมีการพัฒนาตนเองให้มากขึ้น เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ โดยอาจจะต้องศึกษาหาความรู้จากหนังสือหรือตำราใหม่ ๆ และสำหรับบางคนอาจจะต้องมีการศึกษาต่อเพื่อปรับวุฒิการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษา จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 21 ปีขึ้นไป มีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีมากขึ้นกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 16 ปี สำหรับด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานน้อยกว่า 16 ปีนั้น ยังมีอายุไม่มากนักอาจจะยังมีความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงงานใหม่หากงานนั้นมีความก้าวหน้าหรือมีรายได้ดีกว่าอาชีพครูที่ต้องรับผิดชอบงานมากมาย และยังคงดูแลเด็กนักเรียน แต่สำหรับครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 21 ปีขึ้นไป ซึ่งมีอายุประมาณ 40 ปีขึ้นไป หากคิดจะเปลี่ยนแปลงงานใหม่ก็อาจจะหางานยาก หรือโอกาสก้าวหน้าถ้าจะไปเริ่มต้นงานใหม่มีน้อยกว่าการปฏิบัติงานเดิม จึงทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 16 ปี มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสมภพ พานทอง (2538 : บทคัดย่อ) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 16 – 25 ปี มีการรับรู้สภาพการปฏิบัติงานในด้านการพัฒนาตนเองมากกว่าครูที่มีระยะเวลาในช่วงไม่เกิน 5 ปี

5. เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในโรงเรียนทำให้ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษามาใช้ในโรงเรียนทำให้ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษามีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เช่นเดียวกับครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก เมื่อมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามา อาจจะทำให้ครูต้องรับผิดชอบงานอื่นเพิ่มขึ้นอีกนอกเหนือจากงานสอน ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ ครูจะมีน้อย ทำให้ครูต้องรับผิดชอบงานอื่นที่นอกเหนือจากการปฏิบัติงานหน้าที่การสอน เป็นเรื่องปกติอยู่แล้ว และกลับมองว่าเป็นสิ่งดีที่ทำให้โรงเรียนได้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ผู้เรียนก็ได้รับประโยชน์มากขึ้น แต่สำหรับครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่ จะรับผิดชอบงานสอนเท่านั้น เมื่อต้องรับผิดชอบงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปทำให้เกิดความไม่พอใจ หรือคิดว่าเป็นภาระหนักเกินไป ที่ตนต้องปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา หรืออาจเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะส่งผลไปยังขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูด้วย

6. เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ในโรงเรียน ทำให้ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ มีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้นกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวิเคราะห์พบว่า ร้อยละ 58 ของครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 20 ปี ซึ่งพบว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 20 ปีนี้เป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 35 – 45 ปี ซึ่งถือว่าเป็นวัยที่ยังมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน มีไฟ สามารถจะก้าวหน้าในอาชีพได้ ซึ่งคนเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเห็นว่าตนเองมีการพัฒนาตนเอง หรือมีการเตรียมพร้อมในการปฏิบัติงานอยู่แล้ว เมื่อมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ ก็ไม่ได้ทำให้ตนเองมีการเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด หรือถ้ามีการเปลี่ยนแปลงไม่มาก แต่สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 69 และโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 77 เป็นครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 21 ปีขึ้นไป ซึ่งครูเหล่านี้จะต้องมีการพัฒนาตนเองให้มากขึ้น เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ โดยอาจจะต้องศึกษาหาความรู้จากหนังสือหรือตำราใหม่ ๆ และสำหรับบางคนอาจจะต้องมีการศึกษาต่อเพื่อปรับวุฒิการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพการศึกษา จึงอาจเป็นเหตุให้ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นและมีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง

ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง ทั้งนี้เนื่องจากเดิมที่โรงเรียนขนาดเล็กอาจจะไม่มีความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ หรืออุปกรณ์การเรียน รวมไปถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะเป็นการส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา กระบวนการบริหารงานในโรงเรียนก็ไม่มีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน ไม่มีการวางแผนพัฒนาแผนการดำเนินงาน เพราะโรงเรียนขนาดเล็กจะไม่ได้รับความสนใจจากคนทั่วไป นอกจากเด็กที่อยู่บริเวณใกล้ ๆ โรงเรียนเท่านั้น งบประมาณที่จะนำมาพัฒนาโรงเรียนก็ต้องรองบประมาณจากส่วนราชการ ซึ่งกว่าจะขอได้ก็ช้า หรืออาจจะได้เงินมาจากผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนนั้น ๆ แต่เพียงน้อย จนทำให้ผู้บริหารเกิดความเหนื่อย แต่เมื่อมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้าใช้ ทำให้โรงเรียนต้องมีการพัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ที่ได้กำหนดให้สถานศึกษา มีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา โดยเน้นความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ บุคลากรในโรงเรียน ผู้เรียน ตลอดจนชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากผลการจัด

การศึกษาได้อย่างเต็มที่ และ โรงเรียนมีความพร้อมที่จะรับการประเมินคุณภาพภายนอกด้วย จึงทำให้ ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเมื่อมีระบบประกันคุณภาพ การศึกษาเข้ามาใช้ มากกว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดกลางที่โรงเรียนอาจจะมีความพร้อม ในด้านต่าง ๆ มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กแล้ว

7. ครูที่ปฏิบัติอยู่ใน โรงเรียนที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกแล้ว และกำลังรอ รับการประเมินคุณภาพภายนอก ได้รับผลกระทบจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมและ รายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2544 : 3) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของ การ ประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ว่า เป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มี การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการตัดสิน การจับผิด หรือการให้โทษ ให้โทษ ยึด หลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม โปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง และมีความ รับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ มุ่งเน้นในเรื่องการส่งเสริมและประสานงานในลักษณะกัลยาณมิตร มากกว่าการกำกับและควบคุม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพและการ พัฒนาการจัดการศึกษาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นที่สังเกตได้ว่า โรงเรียนทุกโรงเรียนทั้งที่ ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกแล้ว และกำลังรอรับการประเมินคุณภาพภายนอก ครูทุกคนก็ ล้วนต้องผ่านการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา หรือทำแบบรายงานตนเอง มาแล้ว ทั้งสิ้น กรอบกับ การประกันคุณภาพการศึกษาได้มีใช้มาเป็นระยะเวลา 5 ปีแล้ว ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ รับรู้และทราบขั้นตอนการปฏิบัติในการทำประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งการที่ โรงเรียนที่ครูเหล่านั้นปฏิบัติงานอยู่จะได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกแล้ว หรือกำลังรอการ ประเมินคุณภาพภายนอกก็ไม่ได้ทำให้ได้รับผลกระทบจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาต่างกัน

8. เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ใน โรงเรียน ทำให้ครูที่สังกัดเขต พื้นที่การศึกษาเขต 2 ได้รับผลกระทบไปในทางที่ดีขึ้นกว่าครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3 และ เขต 4 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ก็พบว่า ครูที่สังกัดเขตพื้นที่ การศึกษาเขต 2 มีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้นมากกว่าครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 เขต 3 และ เขต 4 ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 และด้านขวัญและ กำลังใจในการปฏิบัติงาน พบว่า ครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 มีขวัญและกำลังใจในการ ปฏิบัติงาน มากกว่าครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จะเห็นว่าครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 ได้รับผลกระทบจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา ไปในทางที่ดีขึ้นกว่าครูที่สังกัดเขตพื้นที่ การศึกษาอื่น ๆ ในทุก ๆ ด้าน เมื่อพิจารณาวิสัยทัศน์ (VISION) ของเขตพื้นที่การศึกษา

นครศรีธรรมราช เขต 2 ได้กำหนดไว้ว่า “ภายในปี 2549 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จัดการศึกษาอย่างทั่วถึงเสมอภาค มีคุณภาพมาตรฐาน บริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล บริการด้วยเทคโนโลยี” พันธกิจ (MISSION) ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนวัยเรียนอย่างทั่วถึง และเสมอภาค พัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพตามมาตรฐานหลัก และพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษาตามหลักธรรมาธิปไตย บุคลากรมีความใจกว้าง และสร้างคุณภาพในทุกระดับ และยังมี การเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ยิ่งไปกว่านั้น ภารกิจที่เป็นจุดเน้นสู่ความสำเร็จ ได้กล่าวไว้ว่า พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และส่งเสริมให้มีความก้าวหน้าซึ่งจะเห็นว่าข้อนี้เกี่ยวข้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน ส่งเสริมครูใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในกระบวนการเรียนการสอน และส่งเสริมให้สถานศึกษาใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม (กิตติกร ช่วยหนู, บรรณาธิการ, 2546) ซึ่งเมื่อพิจารณาจากวิสัยทัศน์ พันธกิจ และภารกิจที่เป็นจุดเน้นสู่ความสำเร็จ ทำให้เห็นว่าเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 เน้นบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และจัดการศึกษาตามหลักธรรมาธิปไตย ส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารแบบมีส่วนร่วม และให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู ซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญทางการศึกษา ซึ่งจะเห็นว่าสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดีที่ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาควรนำไปปฏิบัติเพื่อให้ครูอาจารย์ที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษา ได้มีการพัฒนาตนเอง มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น กว่าครูที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาเขตอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าเมื่อมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ทำให้ครูมีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้นพอสมควร แต่การพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาต่อพบว่าครูมีการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้นเพียงเล็กน้อย เนื่องจากคิดว่าการศึกษาต่อเป็นการสิ้นเปลืองเงินทอง อีกทั้งยังไม่ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนเงินเดือนด้วย ดังนั้นทางรัฐบาลควรมีส่วนในการช่วยออกเงินค่าเล่าเรียน หรือให้มีการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนเงินเดือนตามปกติตลอดระยะเวลาที่ลาศึกษาต่อ

เพราะถือว่าการศึกษาคือเป็นการปฏิบัติงานอย่างหนึ่ง เมื่อจบการศึกษาจะได้นำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์ต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ ทำให้ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านเงินเดือน และเงินอื่น ๆ และด้านความก้าวหน้า น้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นทางรัฐบาล ควรมีการพิจารณาเพิ่มเงินเดือน หรือเลื่อนขั้นเงินเดือนให้กับครูที่มีผลงานดีเด่น ทางผู้บริหารควรพิจารณาเงินเพิ่มเติมนอกเหนือจากเดิมให้กับครู เมื่อต้องมีการไปปฏิบัติงานนอกสถานที่ หรือในวันหยุดราชการ

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า เมื่อนำระบบประกันคุณภาพการศึกษาเข้ามาใช้ ทำให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นทางรัฐบาลควรให้ความสำคัญและให้ความสนใจกับการจัดสวัสดิการให้กับครูเพิ่มเติม ซึ่งจะส่งผลให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้จากครูอย่างเต็มที่

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เป็นผู้นำวิสัยทัศน์และสามารถกระจายวิสัยทัศน์ไปยังบุคคลต่าง ๆ ได้ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง บริหารโดยใช้หลักการกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วม เป็นผู้มีความสัมพันธ์กับบุคลากรทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือลูกน้อง มีความมุ่งมั่นในการทำงาน จะต้องมีความรู้ ความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีและใช้ข้อมูลสถิติในการวิเคราะห์และตัดสินใจ มีความสามารถในการสื่อสาร มีความสามารถในการใช้แรงจูงใจ จะทำให้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลกระทบของระบบประกันคุณภาพต่อตัวครูในด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากด้านการพัฒนาตนเอง ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และด้านขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เช่น ด้านภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ เป็นต้น โดยอาจจะใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้รับทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาด้วย

2.2 ควรมีการศึกษาผลกระทบของระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ต่อนักเรียน และผู้ปกครองของนักเรียน ตลอดจนชุมชนที่แวดล้อมสถานศึกษานั้น ๆ ด้วย

2.3 ควรมีการใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์ระดับลึก , การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) ร่วมด้วยเพื่อจะได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.4 ก่อนจะมีการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมของสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาที่เพิ่มขึ้นจากเดิม 14 มาตรฐาน เพิ่มเป็น 27 มาตรฐาน ว่ามีความพร้อมหรือมีการเตรียมการอย่างไร เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบต่อไป